

Tuổi Trẻ

Thứ Bảy, 29/09/2007, 07:12 (GMT+7)

Đề án "Hỗ trợ thanh niên học nghề và tạo việc làm":

1 tỉ USD trong 11 trang giấy

TT - Nhiều ý kiến phản biện đặt vấn đề: Khuyến khích thanh niên học nghề, nhưng học nghề gì? Rồi học nghề xong, không việc làm, lấy gì trả nợ?

Cũng có ý kiến băn khoăn về khả năng của các cơ sở Đoàn khi thực hiện đề án này. Và đã có cảnh báo thẳng thắn: không cần trọng, sẽ lãng phí, tiêu cực như đề án 112!

1 tỉ USD (tương đương 16.000 tỉ đồng) là khoản kinh phí thực hiện đề án "Hỗ trợ thanh niên học nghề và tạo việc làm" do Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh chủ trì xây dựng. Thanh niên sẽ được vay vốn học nghề, tạo việc làm; các cơ sở dạy nghề sẽ được vay vốn để mở rộng đào tạo. Năm 2010, 50% thanh niên sẽ được tư vấn tiếp cận học nghề và việc làm. Đề án mang tầm vóc quốc gia này nhận được khá nhiều ý kiến phản biện trong hội thảo góp ý đề án do Liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật VN tổ chức tại TP.HCM sáng 28-9.

Có tiền thôi, chưa đủ!

Theo đề án trên, người học nghề có thể được vay (không thế chấp) tiền học phí và sinh hoạt phí ở mức bình quân 800.000-1,5 triệu đồng/tháng (tùy từng nghề). Nhu cầu vốn cho vay học nghề dự kiến đến năm 2010 là 4.800 tỉ đồng. Khoản vay này sẽ không tính lãi trong khóa học, bắt đầu tính lãi sau khi người vay tốt nghiệp với mức 0,35%/tháng và sẽ hoàn trả trong thời hạn năm năm sau tốt nghiệp. Các đối tượng mở cơ sở làm nghề có thể vay mức 15 triệu đồng/lao động; đối tượng đi lao động nước ngoài có thể vay đến mức 100 triệu đồng với lãi suất 0,65%/tháng.

Những con số trong đề án có vẻ thu hút nhưng đề án tầm vóc quốc gia này chỉ trình bày vắn vắn trên 11 trang giấy. Thiếu các giải pháp cụ thể, chi tiết để phát triển dạy nghề, tạo việc làm, chưa rõ các giải pháp đối với việc phát triển việc làm cho thanh niên nông thôn. Đó là các ý kiến phản biện được nêu lên tại hội thảo. Bà Nguyễn Anh Thư, Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn TP.HCM, nêu rõ: "Theo tôi, chúng ta không nên thành lập thêm những trung tâm đào tạo và giới thiệu việc làm của Đoàn, nên tạo điều kiện cho hệ thống cơ sở dạy nghề, trường trung cấp, CĐ hiện có".

Bà Đỗ Thị Bích Ngọc, văn phòng Bộ KH-CN, nhấn mạnh: "Mỗi chính sách đều phải gắn với từng vùng miền kinh tế khác nhau. Miền Trung không thể giống TP.HCM và càng không giống đồng bằng sông Cửu Long. Muốn đề án sát thực tế, chúng ta cần có điều tra khảo sát thực tế từng vùng". Tiếc rằng trong đề án chưa có những thông tin này. Ông Thái Hồng Lam, giám đốc Công ty Vietics (Q.2, TP.HCM), thận trọng gọi ra những điều đáng ngẫm ngợi: "Có những đề án có thể thấy kết quả trong thời gian ngắn nhưng hậu quả lâu dài rất lớn. 1 tỉ USD không phải chỉ là một chương trình ba năm mà là chính sách đối với cả một thế hệ. Mình đi vào một đề án lớn trong khi chưa có những thống kê từ thực tế. Chúng ta cần những con số chính xác: ở mỗi tỉnh thành cần phải biết mình đang thiếu lao động nào, nhu cầu hôm nay và trong tương lai. Một đề án quốc gia cần những giải pháp tầm vóc chứ không chỉ có tiền là đủ".

Trung tâm Dạy nghề quận 5 (TP.HCM) đã nâng cấp thành Trường trung cấp nghề Kỹ thuật công nghệ Hùng Vương. Trường vừa đưa vào hoạt động Trung tâm đào tạo lập trình viên quốc tế Hùng Vương - Aptech. Trong ảnh: GV Trần Đình Long hướng dẫn lớp lập trình viên - Ảnh: T.Đạm

Giải pháp quá mỏng!

Nhiều ý kiến tại hội thảo đặt vấn đề từ thực tế hiện nay: thuyết phục thanh niên học nghề đã khó, vận động họ vay tiền học nghề rồi chờ họ trả vốn lẫn lãi càng khó hơn! Làm sao chọn đúng đối tượng cần vay và sử dụng vốn vay hiệu quả? TS Nguyễn Mạnh Cường, phó trưởng ban hợp tác quốc tế (Liên hiệp các hội khoa học và kỹ thuật VN), đặt vấn đề: "Chúng ta sẽ thu hồi vốn bằng cách nào, làm sao thu hồi vốn và hiệu quả xã hội phải cân xứng? Đó là điều chưa thể hiện rõ trong đề án này". Cũng chưa tính đến thực tế khác khi các cơ sở dạy nghề chưa có những hợp đồng đầu ra: học nghề xong, không có việc làm, thanh niên làm sao trả được nợ?

Tương tự đối với các cơ sở dạy nghề có nhu cầu vay vốn, ai sẽ thẩm định uy tín và khả năng đào tạo của họ. Hội thảo góp ý đề án tổ chức tại Đà Nẵng ngày 26-9 vừa qua đã đặt vấn đề: làm sao tránh tình trạng doanh nghiệp bằng mọi cách vay được tiền để dạy nghề rồi đóng cửa! Một mình Đoàn thanh niên có lẽ khó làm được điều này. Chúng ta đặt mục tiêu 75% thanh niên học nghề nhưng họ học nghề gì? Ở đề án này, công tác hướng nghiệp trong trường phổ thông chưa được đề cập rõ.

Sửa xe gắn máy - nghề phù hợp với thanh niên nông thôn. Trong ảnh: học viên Trung tâm Dạy nghề sửa xe gắn máy Đồng Nai Ảnh:

Rất nhiều ý kiến bên lề hội thảo băn khoăn về khả năng của cán bộ Đoàn cơ sở khi thực hiện đề án lớn này. Các ý kiến cho rằng ba năm (2008-2010) là quá ngắn đối với một chương trình quốc gia. Đồng thời có ý kiến cảnh báo P.Đ.

tránh tình trạng sau ba năm, mọi thứ sẽ trở nên hoang phế sau một phong trào rầm rộ cả nước. Tại hội thảo cũng có những cảnh báo thẳng thắn hơn: nếu không cẩn trọng, sẽ lãng phí tiền bạc như đề án 112.

Dù đề án đưa ra bảy giải pháp nhưng tất cả chỉ là những câu chữ suông trình bày gọn ghẽ trên 3/4 trang in khổ A4. Nó chưa xứng tầm với một chương trình quốc gia và việc thực hiện hẳn sẽ không dễ dàng chút nào! Bản khoản với những rủi ro tài chính từ việc cho vay vốn, ông Tạ Minh Thành (Văn phòng 2 Bộ Tư pháp) cho rằng: nhận diện rủi ro tài chính, cơ quan thực hiện đề án nên có chương trình làm việc với Bộ Tài chính, ngân hàng.

Bên lề hội thảo, nhiều ý kiến nhận định: tốt nhất đề án nên thực hiện theo kiểu cuốn chiếu, làm theo từng mô hình dự án thí điểm. Rút kinh nghiệm và nhân rộng điển hình chứ không nên làm đại trà khắp nơi theo kiểu làm phong trào Đoàn! Ông Nguyễn Công Sinh, ĐH Lao động xã hội, cho rằng: cần mạnh dạn đầu tư cho những điển hình thanh niên sản xuất giỏi, các cơ sở có khả năng tạo việc làm cho nhiều người...

Theo thông tin từ hội thảo, đề án này đã trình Thủ tướng Chính phủ và sẽ được bàn thảo trong tháng mười tới. Tiếc rằng trong khoảng thời gian ba giờ, hội thảo không ghi nhận được nhiều ý kiến giải pháp cho đề án. Tính khả thi và hiệu quả của đề án quá tốn kém này vẫn còn là một băn khoăn lớn.

PHÚC ĐIỀN

Mục tiêu của đề án

Năm 2007, VN có khoảng 20,8 triệu lao động trẻ (15-34 tuổi); đến năm 2010 sẽ là 21,45 triệu người, trong đó lực lượng lao động khu vực nông thôn chiếm đến 2/3. Hiện tại, năng suất lao động và thu nhập của lao động nông thôn chỉ bằng 1/5 lao động công nghiệp. Đề án xác định: chiến lược dạy nghề và việc làm vẫn phải ưu tiên cho đối tượng thanh niên và lao

động trẻ khu vực nông thôn, gia đình nghèo, thanh niên dân tộc thiểu số...

Đến năm 2010, có ít nhất 50% thanh niên được tư vấn, tiếp cận thông tin học nghề giới thiệu việc làm; phân luồng 25% thanh niên vào ĐH-CD; 75% thanh niên học nghề. Hằng năm có khoảng 240.000 thanh niên vay vốn tín dụng ưu đãi học nghề; 20.000 thanh niên vay đi làm việc nước ngoài; 120.000 thanh niên vay tạo việc làm. Tám trung tâm dạy nghề và mười trung tâm giới thiệu việc làm của Đoàn sẽ được hỗ trợ đầu tư; 22.000 cán bộ Đoàn cơ sở sẽ được đào tạo tập huấn về tư vấn học nghề, việc làm...